

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 50.116/1/V
VAN 28 JULI 2011

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

DE RAAD VAN STATE, afdeling Wetgeving, eerste vakantiekamer, op 27 juli 2011 door de Minister van Pensioenen verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit ‘betreffende de betaling van de door de Rijksdienst voor Pensioenen betaalde uitkeringen’, heeft het volgende advies gegeven:

Rekening houdend met het tijdstip waarop dit advies gegeven wordt, vestigt de Raad van State de aandacht op het feit dat, wegens het ontslag van de regering, de bevoegdheid van deze laatste beperkt is tot het afhandelen van de lopende zaken. Dit advies wordt evenwel gegeven zonder dat wordt nagegaan of dit ontwerp in die beperkte bevoegdheid kan worden ingepast, aangezien de afdeling Wetgeving geen kennis heeft van het geheel van de feitelijke gegevens welke de regering in aanmerking kan nemen als ze te oordelen heeft of het vaststellen of het wijzigen van een verordening noodzakelijk is.

*
* *

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door de omstandigheid

- “- dat de Europese Commissie op 6 april 2011 een met redenen omkleed advies 2008/4328 uitbrengt dat het Koninkrijk België inzake de betaling van ouderdomspensioenen door België aan rechthebbenden die in andere lidstaten wonen, de krachtens de artikelen 4 en 7 van Verordening (EG) nr. 883/2004 en de artikelen 45 en 48 van het VWEU op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen;
- dat krachtens artikel 258, eerste alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de Commissie verzoekt het Koninkrijk België de nodige maatregelen te nemen om aan dit met redenen omklede advies binnen twee maanden na de ontvangst ervan gevolg te geven;
 - dat de Commissie is gevraagd om deze termijn met twee maanden, de maximale verlengtermijn, te verlengen;
 - dat deze verlenging stilzwijgend is verleend;
 - dat de termijn waarbinnen het Koninkrijk de nodige maatregelen dient te treffen, bijgevolg zeer binnenkort verloopt;
 - dat, in geval geen gevolg wordt gegeven binnen de termijn, de Europese Commissie België voor het Hof van Justitie van de Europese Unie dreigt te dagen, met alle gevolgen vandien;
 - dat het besluit dan ook voorziet dat het in werking treedt op de dag waarop het in het Belgisch staatsblad wordt bekendgemaakt”.

*
* *

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET ONTWERP

1. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt ertoe de wijze van uitbetaling van uitkeringen door de Rijksdienst voor Pensioenen te herzien. Naar aanleiding van een ingebrekestelling¹ door de Europese Commissie, worden de bestaande regelingen voor betalingen per overschrijving van dergelijke uitkeringen, opgenomen in koninklijke besluiten van 17 oktober 1991² (regeling voor betalingen op rekeningen geopend bij bepaalde kredietinstellingen die in België werkzaam zijn of bij De Post) en 28 februari 1993³ (regeling voor betalingen op rekeningen geopend bij bepaalde kredietinstellingen gevestigd buiten België), opgeheven en vervangen door een nieuwe, overkoepelende regeling.

2.1. De ontworpen regeling vindt rechtsgrond in de normatieve bepalingen waaraan wordt gerefereerd in de eerste zeven leden van de aanhef. Wat de wet van 22 maart 2001 ‘tot instelling van een inkomensgarantie voor ouderen’ betreft, kan in het zesde lid van de aanhef meer specifiek naar artikel 14, § 2, 1° en 5°, worden verwezen.

2.2. Er valt niet in te zien in welk opzicht de wet van 10 december 2009 betreffende de betalingsdiensten, vermeld in het achtste lid van de aanhef, rechtsgrond zou bieden. Dat lid dient derhalve te vervallen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 6

1. In artikel 6 is sprake van het “unieke identificatienummer”, dat de gerechtigde aan de Rijksdienst voor Pensioen moet meedelen. Uit de artikelen 10 tot 12 (telkens 2°) van het

¹ Met redenen omkleed advies 2008/4328 van 6 april 2011 gericht tot het Koninkrijk België krachtens artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie wegens de betaling van ouderdomspensioenen aan in andere lidstaten woonachtige rechthebbenden. In het advies zet de Commissie uiteen dat België voor rechthebbenden die in Zweden, het Verenigd Koninkrijk en 17 andere EU-lidstaten wonen, de pensioenen uitbetaalt door middel van regelingen die een vertraagde toegang tot het pensioenbedrag, onevenredige kosten en andere ongemakken meebrengen. Op basis daarvan is de Europese Commissie van oordeel dat België niet heeft voldaan aan zijn verplichtingen ingevolge de artikelen 4 en 7 van verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 ‘betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels’ en de artikelen 45 en 48 van het verdrag ‘betreffende de werking van de Europese Unie’.

² Koninklijk besluit van 17 oktober 1991 betreffende de betaling per overschrijving van de uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor Pensioenen.

³ Koninklijk besluit van 28 februari 1993 betreffende de betaling per overschrijving van sommige uitkeringen betaald door de Rijksdienst voor pensioenen.

ontwerp blijkt dat het gaat om een “uniek zichtrekeningsidentificatienummer”.⁴ Ter wille van de rechtszekerheid zou in de tekst van het ontwerp duidelijker moeten worden aangegeven wat precies wordt bedoeld met de omschrijving “unieke identificatienummer” (bv. het IBAN-nummer van de zichtrekening en de BIC-code van de bank).

2. Artikel 6, § 3, 2°, van het ontwerp bepaalt dat indien de gerechtigde een gebeurtenis die zijn recht op de uitbetaling van het pensioen kan wijzigen, niet overeenkomstig de tweede paragraaf van dat artikel spontaan meldt, dit “de toepassing van de driejaarlijkse verjaring bedoeld bij artikel 21, § 3, derde lid, van de wet van 13 juni 1966 betreffende de rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders, bedienden, zeevarenden onder Belgische vlag, mijnwerkers en vrijwillig verzekerden en, bij artikel 36, § 2, tweede lid, van het koninklijk besluit nr. 72 van 10 november 1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen” “wettigt”.

Dit onderdeel van het ontwerp dient te worden geschrapt. De toepassing van de driejaarlijkse verjaring bedoeld in de vermelde wettelijke bepalingen, volgt immers uit die bepalingen en is onderworpen aan de in die wetten opgenomen voorwaarden en beperkingen. Het staat dus niet aan de Koning om de toepassing ervan in het algemeen te wettigen, en zelfs niet om de wettelijke regeling bij besluit louter te bevestigen.

Artikel 7

Uit de artikelen 7 en 8 van het ontwerp blijkt dat gerechtigden die op het Belgische grondgebied verblijven jaarlijks een vraag tot afgifte van een *verblijfsbewijs* krijgen, terwijl de andere gerechtigden jaarlijks een vraag tot afgifte van een *levensbewijs* ontvangen. Uit artikel 7 blijkt echter niet met zoveel woorden dat de regeling slechts geldt voor gerechtigden die niet op het Belgische grondgebied verblijven. Indien dat overeenstemt met de bedoeling, zou die precisering omwille van de rechtszekerheid in artikel 7, § 1, moeten worden toegevoegd.

⁴ Vergelijk artikel 6, § 1, van het ontwerp ook met artikel 1, § 2, eerste en tweede lid, van het koninklijk besluit van 17 oktober 1991.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	J. BAERT,	staatsraad, voorzitter,
	J. CLEMENT,	
	P. BARRA,	staatsraden,
Mevrouw	A. BECKERS,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de Heer P. DEPUYDT, eerste auditeur-afdelingshoofd.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

A. BECKERS

J. BAERT

ROYAUME BELGIQUE

Avis 50.116/1/V
DU 28 JUILLET 2011

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

LE CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre des vacations, saisi par le Ministre des Pensions, le 27 juillet 2011, d'une demande d'avis, dans un délai de cinq jours ouvrables, sur un projet d'arrêté royal 'relatif au paiement des prestations liquidées par l'Office national des Pensions', a donné l'avis suivant:

Compte tenu du moment où le présent avis est donné, le Conseil d'État attire l'attention sur le fait qu'en raison de la démission du gouvernement, la compétence de celui-ci se trouve limitée à l'expédition des affaires courantes. Le présent avis est toutefois donné sans qu'il soit examiné si le projet relève bien de la compétence ainsi limitée, la section de législation n'ayant pas connaissance de l'ensemble des éléments de fait que le gouvernement peut prendre en considération lorsqu'il doit apprécier la nécessité d'arrêter ou de modifier des dispositions réglementaires.

*

* *

Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée par la circonstance

- « - dat de Europese Commissie op 6 april 2011 een met redenen omkleed advies 2008/4328 uitbrengt dat het Koninkrijk België inzake de betaling van ouderdomspensioenen door België aan rechthebbenden die in andere lidstaten wonen, de krachtens de artikelen 4 en 7 van Verordening (EG) nr. 883/2004 en de artikelen 45 en 48 van het VWEU op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen;
- dat krachtens artikel 258, eerste alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de Commissie verzoekt het Koninkrijk België de nodige maatregelen te nemen om aan dit met redenen omklede advies binnen twee maanden na de ontvangst ervan gevolg te geven;
 - dat de Commissie is gevraagd om deze termijn met twee maanden, de maximale verlengtermijn, te verlengen;
 - dat deze verlenging stilzwijgend is verleend;
 - dat de termijn waarbinnen het Koninkrijk de nodige maatregelen dient te treffen, bijgevolg zeer binnenkort verloopt;
 - dat, in geval geen gevolg wordt gegeven binnen de termijn, de Europese Commissie België voor het Hof van Justitie van de Europese Unie dreigt te dagen, met alle gevolgen vandien;
 - dat het besluit dan ook voorziet dat het in werking treedt op de dag waarop het in het Belgisch staatsblad wordt bekendgemaakt ».

*

* *

En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique et de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

* *

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DU PROJET

1. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a pour objet de revoir le mode de paiement des prestations liquidées par l'Office national des Pensions. À la suite d'une mise en demeure par la Commission européenne¹, les règles existantes concernant les paiements par virement de ces prestations, inscrites dans les arrêtés royaux des 17 octobre 1991² (règles applicables aux paiements sur des comptes ouverts auprès de certains établissements de crédit opérant en Belgique ou de La Poste) et 28 février 1993³ (règles applicables aux paiements sur des comptes ouverts auprès de certains établissements de crédit établis en dehors de la Belgique) sont abrogées et remplacées par une nouvelle réglementation coordinatrice.

2.1. Les dispositions en projet trouvent leur fondement juridique dans les dispositions normatives visées aux sept premiers alinéas du préambule. En ce qui concerne la loi du 22 mars 2001 'instituant la garantie de revenus aux personnes âgées', le sixième alinéa du préambule pourrait viser plus précisément l'article 14, § 2, 1° et 5°.

2.2. On n'aperçoit pas de quelle façon la loi du 10 décembre 2009 relative aux services de paiement, mentionnée au huitième alinéa du préambule, procurerait un fondement juridique. Cet alinéa sera dès lors supprimé.

EXAMEN DU TEXTE

Article 6

1. À l'article 6, il est question de « numéro de l'identifiant unique » que le bénéficiaire doit communiquer à l'Office national des Pensions. Il ressort des articles 10 à 12

¹ Avis motivé 2008/4328 du 6 avril 2011 adressé au Royaume de Belgique au titre de l'article 258 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne en raison du paiement de prestations de vieillesse à des bénéficiaires résidant dans d'autres États membres. Dans cet avis, la Commission expose que la Belgique verse les prestations aux destinataires résidant en Suède, au Royaume-Uni et dans 17 autres États membres de l'UE selon des modalités qui entraînent des retards dans la perception du montant de la prestation, des frais disproportionnés et d'autres inconvénients. Dès lors, la Commission européenne estime que la Belgique a manqué aux obligations qui lui incombent en vertu des articles 4 et 7 du règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 'portant sur la coordination des systèmes de sécurité sociale' et des articles 45 et 48 du Traité 'sur le fonctionnement de l'Union européenne'.

² Arrêté royal du 17 octobre 1991 portant le paiement par virement des prestations liquidées par l'Office national des pensions.

³ Arrêté royal du 28 février 1993 relatif au paiement par virement de certains avantages liquidés par l'Office national des pensions.

(chaque fois au 2°) du projet qu'il s'agit d'un « numéro d'identifiant unique ».⁴ Dans l'intérêt de la sécurité juridique, il y aurait lieu de préciser dans le texte du projet ce qu'il faut entendre par « numéro d'identifiant unique » (par exemple, le numéro IBAN du compte à vue et le code BIC de la banque).

2. L'article 6, § 3, 2°, du projet dispose que si le bénéficiaire ne signale pas spontanément tout événement pouvant modifier son droit au paiement de la pension conformément au paragraphe 2 de cet article, cela « justifie » « l'application de la prescription triennale visée à l'article 21, § 3, alinéa 3, de la loi du 13 juin 1966 relative à la pension de retraite et de survie des ouvriers, des employés, des marins naviguant sous pavillon belge, des ouvriers mineurs et des assurés libres et, à l'article 36, § 2, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 72 du 10 novembre 1967 relatif à la pension de retraite et de survie des travailleurs indépendants ».

Cette partie du projet doit être supprimée. En effet, l'application de la prescription triennale visée par les dispositions légales précitées résulte de ces dispositions et est soumise aux conditions et limitations qui y sont prévues. Il n'appartient donc pas au Roi de justifier leur application d'une manière générale, ni même de confirmer simplement le régime légal par un arrêté.

Article 7

Il ressort des articles 7 et 8 du projet que les bénéficiaires résidant sur le territoire belge reçoivent chaque année une demande de remise d'un *certificat de résidence*, alors que les autres bénéficiaires reçoivent chaque année une demande de remise d'un *certificat de vie*. Toutefois, il ne ressort pas explicitement de l'article 7 que la règle serait uniquement applicable aux bénéficiaires qui ne résident pas sur le territoire belge. Si telle est l'intention, il faudrait apporter ces précisions à l'article 7, § 1er, dans l'intérêt de la sécurité juridique.

⁴ Comparer également l'article 6, § 1er, du projet à l'article 1er, § 2, alinéas 1er et 2, de l'arrêté royal du 17 octobre 1991.

La chambre était composée de

Messieurs	J. BAERT,	conseiller d'État, président,
	J. CLEMENT, P. BARRA,	conseillers d'État,
Madame	A. BECKERS,	greffier.

Le rapport a été présenté par Monsieur P. DEPUYDT, premier auditeur chef de section.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de Monsieur M. VAN DAMME, président de chambre.

LE GREFFIER

LE PRÉSIDENT

A. BECKERS

J. BAERT